

Temat: STRATY W MAGAZYNIE.

*Opracowała: mgr inż. Agnieszka Ciągło
– doradca metodyczny (ODN, Zielona Góra, 2021)*

Czas: 90 minut (2 x 45 min.)

Cel ogólny:

**Celem lekcji jest zapoznanie uczniów
ze zjawiskiem niedoboru zapasów
w magazynie.**

Cele operacyjne lekcji:

Po zakończonych zajęciach uczniowie powinni:

- wyjaśnić przyczyny powstawania różnic w stanach magazynowych,
- sklasyfikować niedobory magazynowe,
- obliczyć dopuszczalną wartość strat magazynowych,
- podać sposoby ograniczania niedoborów magazynowych.

Cele w języku ucznia (NACOBZU):

- 1) Przeanalizujesz problem niedoborów magazynowych – przyczyny, objawy, efekty.
- 2) Prawidłowo obliczysz dopuszczalną wartość strat magazynowych.

Plan lekcji:

1. **Straty zapasów w magazynie i ich przyczyny.**
2. **Niedobory magazynowe – klasyfikacja.**
3. **Limity ubytków.**
4. **Sposoby ograniczania niedoborów.**

Wyjaśnijmy wspólnie w ramach powtórki 😊

- „stan ewidencyjny”,
- „stan rzeczywisty” zapasu w magazynie,
- „odpowiedzialność materialna pracowników”.

Ad.1.

PODCZAS PROCESÓW MAGAZYNOWANIA (ale również transportu i obrotu) pewna ilość zapasów ulega utracie, a straty te nazywamy ubytkami.

Ubytki stanowią różnicę między ilością przyjętą do magazynu a faktycznym stanem magazynowym, po uwzględnieniu udokumentowanych rozchodów.

RÓŻNICA między stanem zapasów wynikającym z ewidencji
a stanem faktycznym może być:

niedoborem
(stan faktyczny < stan ewidencyjny)

nadwyżką
(stan faktyczny > stan ewidencyjny)

Przyczyny różnic:

1) niezamierzone działanie pracowników pomimo wykazywanej przez nich dbałości i troski o powierzone mienie,

przykłady:

- pomyłki podczas przyjęcia dostaw towarów i opakowań,
- błędy przeliczania, ważenia, mierzenia podczas przyjęcia lub wydania zapasu,
- nieprawidłowe wypełnienie dokumentacji związanej z przychodem oraz rozchodem zapasów (w ujęciu ilościowym i wartościowym),
- nieujęcie w dokumentach zmiany wartości stanu zapasów i opakowań, np. po ich sprzedaży po obniżonej cenie w związku z pogorszeniem się ich jakości

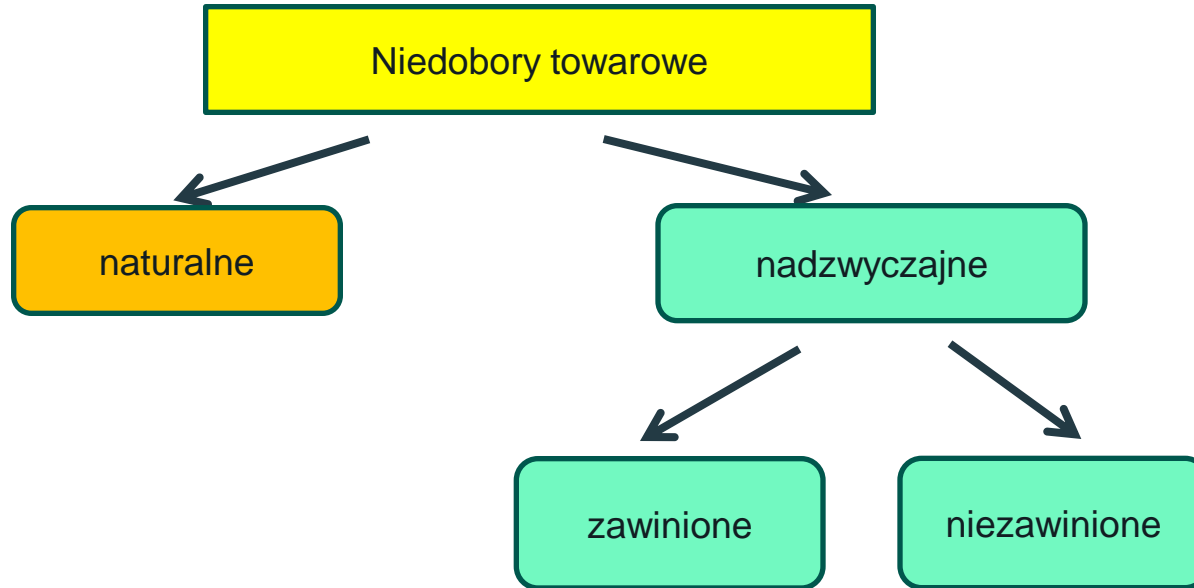
2) przyczyny niezależne od pracowników:

- ubytki powstałe w związku ze zmianami fizykochemicznymi zapasów,
- braki spowodowane nieujawnionymi kradzieżami,
- straty wywołane zdarzeniami losowymi (włamanie z kradzieżą, pożar, powódź),

3) celowe działanie personelu w celu osiągnięcia korzyści materialnych:

- zawyżanie cen,
- oszustwa przy ważeniu, mierzeniu, liczeniu,
- podmiana gatunków zapasów.

Ad.2. Niedobory – klasyfikacja

Niedobory naturalne

zmniejszenie masy lub wymiarów

- procesy biochemiczne i fizyczne zachodzące w zapasach (wysychanie, parowanie, przyleganie do opakowań, wsiąkanie),
- czynności manipulacyjne (przyjmowanie dostawy, rozważanie, transportowanie, sortowanie, rozkruszanie, rozpylanie, rozdrabnianie, porcjowanie).

Wielkość niedoborów naturalnych zależy od:

- rodzaju zapasów (owoce / warzywa mogą być przechowywane przez krótszy czas niż np. materiały budowlane),
- rodzaju opakowań,
- warunków przechowywania (w tym również pory roku),
- sposobu ułożenia w magazynie,
- stopnia wykorzystania powierzchni magazynowej.

Wpływ warunków przechowywania:

Temperatura

- zmiana konsystencji, wyparowywanie, odkształcenia, utlenianie substancji zapachowych.

Powietrze

- utlenianie (jełczenie tłuszczów, ciemnienie owoców).

Światło

- przebarwienia, zmniejszenie wytrzymałości, przyspieszone dojrzewanie, starzenie się owoców i warzyw.

Niedobory nadzwyczajne

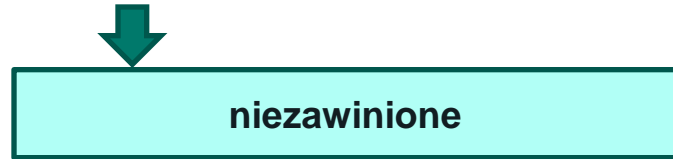
to straty spowodowane:

- zepsuciem lub zniszczeniem zapasu, obniżeniem jego jakości w wyniku nieodpowiedniego opakowania, niedbalstwa, niedopatrzenia czy też złej woli pracowników,
- przyczynami losowymi, nieszczęśliwymi wypadkami (pożar, powódź, włamanie z kradzieżą),
- nieuczciwością pracowników.

Niedobory nadzwyczajne:

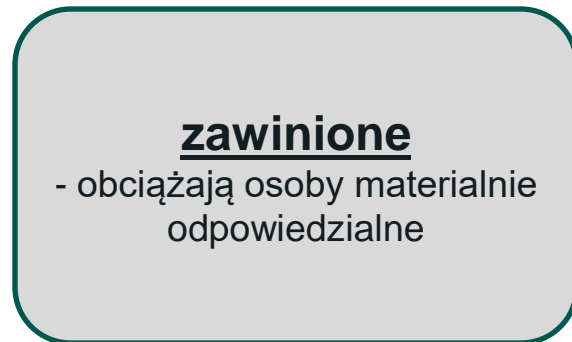
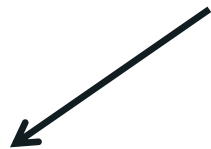

**powstały w wyniku
stwierdzonego niedbalstwa,
złej woli lub zaniechania
działania osób
odpowiedzialnych
materialnie,**

**powstały niezależnie od woli
pracowników, bez winy osób
odpowiedzialnych, wskutek
okoliczności, na które osoby nie
mają wpływu (osoba materialnie
odpowiedzialna jest wykluczona
w wyniku przeprowadzonego
postępowania wyjaśniającego).**

Rozliczenie niedoborów:

Ad.3. Limit (norma) ubytków

maksymalna wielkość ubytków naturalnych i innych strat nadzwyczajnych uznanych za dopuszczalne.

Wysokość zastosowanych limitów w danym magazynie ustalana jest i zależy od decyzji kierownictwa magazynu.

Przykład 1.

W magazynie ustalono limit ubytków na maksymalnym poziomie 0,09%.

Obrót magazynowy wyniósł w badanym okresie 861 500 zł.

Oblicz dopuszczalną wartość niedoborów.

Rozwiązanie.

$$0,09\% \times 861\,500 \text{ zł} = 775,35 \text{ zł}$$

ODP. Dopuszczalny limit ubytków wyniósł w badanym okresie 775,35 zł .

Przykład 2.

W magazynie w badanym kwartale ustalono stan faktyczny zapasu na poziomie 122 850 zł, natomiast stan księgowy 123 560 zł.

**Limit ubytków wynikający z dokumentacji to 0,21 %.
Obrót zapasów w tym czasie wyniósł 241 555 zł.**

Oblicz:

- a) wysokość nadwyżki lub niedoboru,**
- b) wartość limitu ubytków,**
- c) różnicę między niedoborem a limitem ubytków.**

Zapisz, jaki będzie efekt ustalenia różnicy między niedoborem a limitem.

Rozwiązanie:

a) wartość niedoboru zapasów = stan księgowy – stan rzeczywisty
wartość niedoboru = 123 560 zł – 122 850 zł = 710 zł

b) wartość limitu ubytków = procentowy limit ubytków x obrót
wartość limitu ubytków = 0,21% x 241 555 zł = 507,27 zł

c) różnica = 710 zł – 507,27 zł = 202,73 zł

ODP. Niedobór w magazynie jest wyższy niż limit ubytków.

Różnica wynosi 202,73 zł i kierownik magazynu obciąża tą kwotą osoby odpowiedzialne materialnie.

Pracownicy magazynu

- ❖ **muszą być poinformowani o obowiązujących limitach ubytków, a także postępowaniu w przypadku przekroczenia norm,**
- ❖ **powinni być zmotywowani do dbałości o zapasy (odpowiednie ich przechowywanie, transport, kontrola bieżąca).**

Ad.4. Na ograniczanie niedoborów mają wpływ:

- # staranny odbiór ilościowy i jakościowy dostaw i wysyłek,**
- # system motywacyjny zachęcający pracowników do dbałości o zapasy,**
- # systematyczna kontrola stanu zapasów w magazynie,**
- # dbałość o warunki przechowywania wynikający z właściwości zapasów.**

Dbłość o warunki przechowywania ma wpływ na ograniczanie powstawania ubytków w magazynie:

- **utrzymanie właściwej temperatury,**
- **utrzymanie właściwej wilgotności,**
- **odpowiednie opakowanie do danego rodzaju produktu,**
- **odpowiedni sposób ułożenia w magazynie w celu utrzymania naturalnego obiegu powietrza,**
- **zabezpieczenie towaru przed kradzieżą,**
- **zabezpieczenie magazynów w systemy monitorowania – możliwości zaprószenia ognia.**

PODSUMOWANIE LEKCJI

Sprawdź swoją wiedzę (zaznaczamy x)

<u>Samooceena uczniów :</u>	Potrafię 😊	Muszę poprawić ☹️
• wymieniam przyczyny powstawania ubytków w zapasach,		
• klasyfikuję niedobory zapasów,		
• obliczam limit ubytków zapasów w magazynie,		
• określłam czynniki wpływające na ograniczanie strat w magazynie.		

Czy macie pytania do tematu?

Dziękuję za uwagę 😊

Wykorzystane materiały:

- podręcznik „Obsługa magazynów”, część 1, A. Rożej, J. Stolarski, J. Śliżewska, D. Zadrożna, wydawnictwo WSiP, Reforma 2017 (str.125),
- podręcznik „Organizowanie sprzedaży”, część 2, D. Andrzejczyk, A. Mikina, B.Rzeźnik, M. Wajdner, WSiP, Reforma 2012 (str.298 - 301),
- materiały i opracowania własne.

Kontakt do konsultacji:
A.Ciaglo@odn.zgora.pl